
ANDELA VRCA □ Muzej Cetinske krajine, Sinj

sl.1.-3. Novi stalni postav Muzeja Cetinske krajine – Sinj (foto MCK-Sinj)

Muzej Cetinske krajine – Sinj sustavno skrbi za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnog naslijeđa materijalne i duhovne baštine Sinja i Cetinske krajine. Osnovan je 7. srpnja 1956. godine kao Gradski muzej - Sinj, a od 1963. godine nosi sadašnje ime. Od svog utemeljenja smješten je u istoj zgradi, spomeničkom objektu Palacina, koja je dio povijesnog sklopa, i zajedno s tvrđavom Kamičak čini zaštićeno kulturno dobro Republike Hrvatske. U srpnju ove godine Muzej je proslavio 65. godišnjicu osnutka. Ususret ovoj velikoj obljetnici, nakon tri i pol godine obnove, 16. travnja, upriličeno je svečano otvorenje Muzeja Cetinske krajine i predstavljanje novog stalnog postava. Rekonstrukcija, obnova i opremanje zgrade Muzeja s dvorištem realizirane su u okviru integriranog projekta *Sinj u sridu* – projekt obnove i uređenja jedinstvene kulturne baštine Sinja koji je sufinanciran sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj.

Novi stalni postav smješten je na prvom katu zgrade Palacina zajedno s prostorom privremenih izložbi. Ko-

risteći cijelu etažu s izuzetkom stubišne vertikale kojom se pristupa službenim i tehničkim prostorijama Muzeja u potkrovlju ispunjeni su prostorni preduvjeti za kvalitetno idejno rješenje izložbenog postava, kako u smislu povećanja raspoloživog prostora, tako i za njegovu funkcionalnu neovisnost u odnosu na druge cjeline unutar sklopa Palacine.

Prostorni okvir postava nastoji omogućiti raščlambu građe namijenjene izlaganju na manje logične podcjeline te aktivno sudjelovati u prezentaciji, preuzimajući dio deskriptivne i interpretacijske uloge stalnog postava. Uz naglašenu atmosferičnost prostor stalnog postava podijeljen je u niz sekvenci, odnosno manjih *soba*. Podjela i nizanje tematskih *soba* prati logične cjeline sadržaja izložbe čime se stvara složen narativni slijed i promjenjiv ritam prolaska kroz prostor. Navedene podcjeline *soba* nastaju podjelom dvije izdužene zone u manje prostorne ambijente koji se spajaju kroz sadržajno najizraženiju prostornu cjelinu *gavna* na dnu izložbene prostorije.

Podjela *soba* izvedena je postavljanjem laganih pregrada od tekstila u boji koje imaju dvojaku ulogu, usmjeravanje kretanja kroz postav i nizanje narativa unutar izložbenih cjelina. Pregrade su u skladu s prevladavajućom tematikom i motivima postava u tonovima zelene i plave boje, a ujedno se tim bojama interpretira ambijent Cetinske krajine. Ovakvom evokacijom krajolika stvara se specifični muzejski ugođaj u kojem je svaki artefakt istaknut za sebe, a ujedno je, kroz asocijaciju izabраниh pozadin-

skih motiva otisnutih na platnenim pregradama, pripojen širem prirodnom i kulturnom kontekstu tematskog i prostornog okvira Muzeja.

Uvodna cjelina postava služi aklimatizaciji posjetitelja narativnom i oblikovnom konceptu postava. Prva prostorija osmišljena je kao prostor za prezentaciju reljefa te flore i faune Cetinske krajine. Na taj način posjetitelj identificira čovjekovo stanište te upoznajući njegov okoliš percipira uvjetovanost njegovog bitka u Cetinskoj krajini. Nakon

kompaktne uvodne cjeline, dolazimo do prve velike izložbene sekvence. Prva soba osmišljena je kao prostor za prezentaciju višeslojnog progressa ljudskog djelovanja na stanište s naglaskom na formiranje prvih poznatih nastambi, gradova i fortifikacija do urbanizacije 20. stoljeća, socio-kulturni razvoj te edukaciju. Nasuprot progressu, kroz prizmu pet ratova prezentiraju se društvene anomalije koje uzrokuju stagnaciju razvoja. Postav se nastavlja kroz *deambulatorij* koji nas vodi do najekspresivnijeg dijela postava, multimedijalne kružne instalacije *guvna*. U ovaj se prostor tangencijalno postavlja niz narativnih sljedova izložaka, tradicijski nakit, muških i ženskih nošnji te narodna glazbala, koji postupno uvode posjetitelja u temu same instalacije.

Treća soba postava podijeljena je na dvije tematske cjeline, od polja do stola te vjerovanja i običaji. U prvom dijelu naglasak je stavljen na rad kroz prikaze obrade zemlje i korištenje alata, mlinice u Grabu, izradu zelovskih lula i glinene peke te razvoj izrade posuda od prapovijesti do danas. Kao poveznica *radnog i obredno-običajnog*, pojavljuju se Didi s Kamešnice koji u svojim pokladnim običajima povezuju stara slavenska vjerovanja s ciklusom poljoprivrednih radova. Tradicionalni materijali za izradu pokladnog kostima Dida s Kamešnice interpretirani su kao polupropusna prostorna zona koja poziva (ali ne uvjetuje) na prolazak. Sa zvukom Dida dolazi se u dio postava koji prikazuje niz običaja vezanih uz obrede rođenja i ženidbe te prikaz vjerovanja i religije. Zajednički nazivnik svih vjerovanja u ovom podneblju kroz različite povijesne periode jest povezanost čovjeka i prirode. Okosnicu vjerovanja čine Sunce (dan), Mjesec (noć), šuma, voda i putovi. Kao i kod ostatka cjeline narativ je dominantan. Za kraj interdisciplinarnе prezentacije ostavljena je prezentacija blagdana Velike Gospe predstavljena kroz neraskidiv i kontinuirani odnos s hodočasnicima.

Kroz četiri prostorne cjeline predstavljen je kronološki, sociološki i antropološki uvid u život cetinskog kraja i njegova čovjek. Pomnim odabirom muzejskih predmeta kroz 22 zbirke i uklapanjem istih s pozadinskim motivima koji su otisnuti na platnene pregrade postignut je specifičan muzejski ugođaj. Interdisciplinarnom prezentacijom posjetitelju se olakšalo razumijevanje kulturnog identiteta ovog prostora koji se očituje u prožetosti prirodnih procesa sa stoljetnom prošalošću.

Autori novog postava su djelatnici Muzeja Cetinske krajine: Anita Librenjak, Danijela Petričević Banović, Anđela Vrca i Daria Domazet. Autori prostornog i vizualnog rješenja stalnog postava su dizajner Damir Gamulin, arhitekt Antun Sevšek te ilustrator Petar Radović, dok je za multimedijisku komponentu bila zadužena Nives Sertić.

Kao savršena kulisa za svečani dio programa poslužila je obnovljena tvrđava Kamičak na kojoj su uzvanici uz predivnu panoramu Sinja uživali u glazbenim izvedbama Policijske klape sv. Mihovil, Marka Pecotića Pece te sinjskih glazbenika Mislava Norca i Martine Bilić koji su program obogatili zvucima klarineta i flaute.

Kroz pozdravne govore uzvanicima se uz ravnateljicu muzeja Dariu Domazet obratila izaslanica gradonačelnice Kristina Križanac, pročelnica za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, gospodarstvo i upravljanje imovinom Grada Sinja, Jelena Kekez koja je okupljene pozdravila i izrazila zadovoljstvo zbog otvorenja Muzeja. Župan splitsko - dalmatinski Blaženko Boban istaknuo je kako je razlika u manjim i većim muzejima ta što u manjim gradovima narod živi uz i za svoj muzej te se zahvalio ravnateljici Domazet i njenom timu što su živjeli obnovu muzeja. Naglašavajući ponos koji osjećaju kao osnivači Muzeja župan je nadodao kako su Sinj i Cetinska krajina zaista inspiracija pokretne i nepokretne baštine, područje neiscrpnog vrela za istraživanje vlastite povijesti i mjesta gdje se baština svakodnevno živi. Izaslanik ministricе kulture i medija Nine Obuljen Koržinek, državni tajnik dr. sc. Ivica Poljičak, govoreći o važnosti kulturno - povijesnog bogatstva cetinskog kraja istaknuo je kako obnova kulturnih ustanova s ciljem očuvanja i prezentacije naše nacionalne baštine pridonosi razvoju i unapređenju lokalnih zajednica te njihovom boljem pozicioniranju na karti kulturnih i turističkih putova. Naglasio

sl.4. Pozdravni govor Darie Domazet, ravnateljica Muzeja Cetinske krajine - Sinj na otvorenju novog stalnog postava (foto MCK-Sinj)

sl.5. Daria Domazet, Petar Radović, Anita Librenjak, Danijela Petričević Banović, Anđela Vrca, autorice novog stalnog postava Muzeja i ilustrator Petar Radović (foto Petar Malbaša)

sl.6. Policijska klapa sv. Mihovil (foto MCK-Sinj)

sl.7. Rezanje vrpce (foto MCK-Sinj)

sl.8. Učenici srednjih škola koji su sudjelovali u programu otvorenja (foto MCK-Sinj)

je kako je Muzej izrađen po svim suvremenim pravilima muzeološke struke te kako ga posebno raduje što je obnova financirana europskim novcem kao prepoznatim novim načinom financiranja koji je pokazao kako se može ujediniti nepokretna kulturna baština i suvremeni način života.

Tijekom programa predstavljeni su i djelatnici Muzeja, ujedno i potpisnici novog stalnog postava te autori prostornog i vizualnog rješenja postava koji su iznijeli svoje dojmove o stvaranju i realizaciji ovog velikog projekta. Svi su se složili kako je teško u svega par rečenica opisati sve emocije koje su protkane kroz postav, ali i kako je cijelo vrijeme vladala pozitivna atmosfera i veliko razumijevanje među članovima tima.

Nakon svečanog dijela programa na tvrđavi Kamičak upriličeno je i rezanje vrpce što je simbolički značilo otvaranje novog stalnog postava. Uzvanici su dobili priliku po prvi puta razgledati unutrašnjost Muzeja koja je opremljena po svim modernim standardima muzejske struke. Uz novi postav posjetiteljima se nudi i bogat fond muzejske knjižnice koja broji više od 8000 naslova.

Dugo iščekivano otvaranje je samo prva stepenica daljnjeg razvoja Muzeja Cetinske krajine koji će kroz svoje djelovanje nastaviti senzibilizirati lokalno stanovništvo prema vrijednostima prirodne i lokalne baštine kako bi se nastavilo njeno trajno očuvanje.

Primljeno: 29. rujna 2021.

A NOTE FROM THE OPENING OF THE NEW PERMANENT DISPLAY OF THE MUSEUM OF THE CETINA MARCH IN SINJ

The Museum of the Cetina March in Sinj systematically assumes concern for the protection, preservation and presentation of the cultural heritage of the material and spiritual heritage of Sinj and the Cetina March (Region). It was founded in 1956 as Sinj Municipal Museum, and since 1963 has borne its present name. Since its foundation it has been housed in the same building, the monumental structure called Palacina, part of the historical complex, and together with Kamičak Fort constitutes a protected cultural property of the Republic of Croatia.

The new permanent display is located on the first floor of the Palacina building together with a venue for temporary exhibitions. Making use of the whole floor, with the exception of the vertical of the flight of stairs by which the offices and technical areas of the Museum in the attic are accessed, the spatial preconditions for a high quality design of the exhibition set up have been met, in the sense of increasing the available space and for its functional independence from other units that occupy the Palacina.

Looking to this great anniversary, after three and a half years of renovation, the grand opening of the Museum of the Cetina March and the presentation of the new permanent collection took place. The reconstruction, renovation and furnishing of the building of the museum together with its courtyard were implemented in the framework of the integrated project *Sinj in the Bullseye – a project for renovating and arranging a unique cultural heritage of Sinj*, co-financed with money from the European Regional Development Fund.